

Kommunstyrelsen

Revidering av reglemente för arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden avseende Språkvän/Flyktingguide/Föreningsmatchning

Förslag till beslut Förslag till Kommunfullmäktige

1. Reviderat reglemente för arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens antas i enlighet med kommunledningskontorets förslag och träder i kraft den 1 mars 2022.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige fattade 2016 ett beslut (KSKF/2016:585) att ansvaret för Flyktingguide/Språkvän och föreningsmatchning skulle flyttas från kommunstyrelsen till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden. För Språkväns vidkommande motiverades beslutet med att man hoppades hitta synergier med andra verksamheter såsom SFI och olika arbetsmarknadsinsatser. Våren 2020 gjorde Kommunledningskontoret Välfärd en översyn av verksamheten Språkvän samt Föreningsmatchning. Översynen visade att de önskade synergier inte har infunnit sig. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden föreslår att flytta ansvaret av verksamheten Språkvän från nämnden till en ideell organisation. De bedömer att en ideell organisation som på olika sätt arbetar med liknande verksamhet bedöms ha bättre möjlighet att utveckla konceptet, nå större kvantitet och framför allt åstadkomma en långsiktig och permanentad verksamhet.

En första överenskommelse upprättades i slutet av 2020 av arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen mellan Eskilstuna Kommun och ABF Sörmland gällande verksamheten Språkvän för att säkerställa driften av verksamheten Språkvän tills nödvändiga beslut har fattats av Eskilstuna kommun. Överlåtelsen av Språkvän skedde 2021-01-01. ABF Sörmland önskade då söka egen finansiering genom fortsatt bidrag från Länsstyrelsen, med Eskilstuna kommun som medsökare.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen har inkommit den 6 december 2021 med en enkel uppföljning av ABF Sörmlands verksamhet av Språkvän. Sedan starten på ABF har 40 personer ansökt om Språkvän, men endast 2 språkvänsmatchningar har gjorts under perioden. Det visar att svårigheten med att matcha de sökande med en Språkvän består. Detta har medfört att ABF sett över andra sätt att stärka språkkunskaperna hos nyanlända såsom att öppna ett språkcafé och med stöd av Kulturrådet ”Läsvän”. Genom personlig matchning utifrån intresse, erfarenheter i livet och språkförståelse läser personer böcker och texter tillsammans.

De får hjälp och stöd med förslag på och införskaffande av litteratur och får också möjlighet att delta i eller arrangera läsfrämjande studiecirkelar, föreläsningar och andra aktiviteter.

I dialogen med ABF har det framkommit en önskan om stöd från kommunen vid ansökan om medel från Länsstyrelsen. Kultur- och fritidsförvaltningen bör inom ramen för sitt ordinarie arbete med föreningar och ideella organisationer kunna fungera som ett bra stöd vid en sådan ansökan.

Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden föreslår därför att ansvaret för Språkvän, och tidigare initiativ Föreningsmatchning, tas bort ur nämndens reglemente samt att verksamheten fortsatt överförs till en ideell organisation. Flyktingguide är det ursprungliga namnet på Språkvän. Mot bakgrund av det föreslår nämnden att även flyktingguide stryks i nämndens reglemente.

I samband med en eventuell överlämning av verksamheten är det viktigt att tidigare erfarenheter och kunskaper tillvaratas. Arbetsmarknad- och vuxenförvaltningen ska därför säkerställa ett planerat och genomtänkt överlämnande. Genom sina egna verksamheter och forum kommer kommunen bland annat i form av arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen hjälpa till att marknadsföra Språkvän.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har godkänt förslag från förvaltningen till ändringar i nämndens reglemente samt överlämnat ärendet till kommunstyrelsen.

Kommunledningskontorets bedömning

Mot bakgrund av den översyn av verksamheten Språkvän som kommunledningskontoret genomförde 2020 samt de erfarenheter som arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen redovisar efter överföringen av ansvaret till ABF, föreslår kommunledningskontoret att kommunfullmäktige godkänner Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens förslag till ändring av dess reglemente, där ansvaret för Språkvän/Flyktingguide/Föreningsmatchning utgår.

Finansiering

Inga specifika kostnader kan kopplas till detta beslut.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Denna fråga har betydelse för hållbar utveckling, särskilt kopplat till integration i kommunen. Vidare är det ur ett organisationsperspektiv viktigt med en effektiv hantering vid avslutning av projekt och tillvaratagande av projekterfarenheter.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Anna Giotas Sandquist
Direktör Social hållbarhet

Tommy Malm
Kommundirektör

Bilaga:

Uppföljning gällande ansvaret för Språkvän
Översyn av verksamheten Språkvän samt Föreningsmatchning
Samverkansöverenskommelse ABF

Beslutet skickas till:

Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden

Arbetsmarknads- och
vuxenutbildningsnämnden

Samverkansöverenskommelse mellan Eskilstuna kommun , Arbetsmarknads- och Vuxenutbildningsförvaltningen, 212000-0357 och ABF Sörmland, 802416-2011, Januari 2021- Maj 2021

Inledning

Språkvän i Eskilstuna startade 2006 som ett samarbete mellan kommunens integrationssekreterare, Rädda Barnen och Röda Korset. Språkvän förmedlar kontakter mellan oetablerade, språksvaga personer som känner ett behov av att utveckla sitt svenska språk och sin kännedom om det svenska samhället med etablerade personer som har en vilja att lära känna en person eller en familj från ett annat land. Avsikten är att förmedlingen ska utmytna i en ömsesidig vänskaprelation, inte i att den oetablerade, språksvaga personen ska få en hjälp, lots eller kontaktperson. Språkvän förmedlar en initial kontakt och ger visst institutionellt stöd under första året, därefter förutsätts vänskaprelationen leva av egen kraft.

Den externa finansieringen för Språkvän löpte ut 2020-06-30. Sedan finansieringen löpte ut har ingen verksamhet bedrivits inom Arbetsmarknad – och vuxenutbildningsförvaltningen.

Förvaltningen har föreslagit nämnden att ansvaret för Språkvän tas bort ur nämndens reglemente samt att verksamheten överförs till en ideell organisation. Ett förslag som Arbetsmarknad – och vuxenutbildningsnämnden tar ställning till 2020-12-10 och därefter hanteras vidare av Kommunstyrelsen.

Detta är den första överenskommelsen som upprättas mellan Eskilstuna Kommun och extern part gällande Språkvän och hanterar verksamheten tills erforderliga beslut har fattats.

ABF Sörmland är en väletablerad folkbildningsorganisation med 160 samarbetspartners och 79 medlemsorganisationer i Eskilstuna kommun.

Syfte

Överenskommelsen ska säkerställa drift av verksamheten Språkvän tills nödvändiga beslut har fattats av Eskilstuna kommun.

Omfattning

Kommunen överlåter vederlagsfritt den kommunala verksamheten Språkvän till ABF som förbinder sig att i enlighet med överlåtelseavtalet leverera verksamheten Språkvän till bosatta i Eskilstuna kommun. Kommunen överlåter markandsföringsmaterial samt logotyper för verksamheten vederlagsfritt. Eskilstuna kommun bistår med kunskapsöverföring till ABF för att säkerställa verksamhetens framdrift. Eskilstuna kommun åtar sig att meddela samtliga inskrivna Språkvänner att ABF tar över verksamheten.

Datum

Överlåtelsen av Språkvän sker 2021-01-01. Uppdraget ska påbörjas senast 2021-01-01 och avslutas och 2021-05-31.

Mål

Det övergripande målet för samverkan mellan Eskilstuna kommun och ABF är att öka antalet matchningar enligt Språkväns beprövade metod. Fler Språkvänner ska leda till ökad integration av språksvaga eskilstunabor.

Nuläge

Av Språkväns interna rapporter för 2019 framgår att 90 icke-etablerade ansökte om språkvän och 22 etablerade anmälde sitt intresse för att vara språkvän. Det resulterade i 20 språkvänsmatchningar under året, det vill säga 20 språksvaga fann genom Språkvän Eskilstuna en etablerad person att lära känna. Hur många matchningar som ledde till en språkvänsrelation finns inga uppgifter om.

Under de första fyra månaderna 2020 anmälde 9 icke-etablerade sitt intresse och två etablerade. Det gjordes två språkvänsmatchningar under perioden. Verksamheten har mer och mer riktats in på att arrangera olika fritidsaktiviteter, så som museibesök, simträning, språkcaféer, etc.

Kontaktpersoner

Kommunens kontaktperson är: Suzan Östman Bäckman

Leverantörens kontaktperson är: Muhammad Alhammada

Struktur för samverkan

Samverkan kopplas till ordinarie strukturer. Respektive part ansvarar för kommunikation till den egna organisationen.

Uppföljning

Lägesrapport och uppföljning ges till respektive organisations ledning genom avstämningsmöten under våren 2021.

Ändringar och tillägg

Ändringar och tillägg till överenskommelsen ska för att vara gällande upprättas skriftligen och undertecknas av båda parter.

Överlåtelse

ABF äger inte rätt att överlåta överenskommelsen på tredje man utan skriftligt godkännande från Kommunen.

Eskilstuna 2020 - 12 - 15
Magnus Minh Gustafsson
Förvaltningschef

Eskilstuna 2020 - 12 - 15
Per Lundström
Versksamhetschef

Uppföljning gällande ansvaret för Språkvän

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen föreslår att ansvaret för verksamheten Språkvän överförs till en ideell organisation samt överlämnar ärendet till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige fattade 2016 ett beslut (KSKF/2016:585) att ansvaret för flyktingguide/språkvän och föreningsmatchning skulle flyttas från kommunstyrelsen till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden. För Språkväns vidkommande motiverades beslutet med att man hoppades hitta synergier med andra verksamheter såsom SFI och olika arbetsmarknadsinsatser. Under våren 2020 gjorde Kommunledningskontoret Välfärd en översyn av verksamheten Språkvän samt Föreningsmatchning. Översynen visade att de önskade synergier inte har infunnit sig.

Förvaltningens bedömning var att mot bakgrund av ovanstående att verksamheten fortsatt är viktigt men sannolikt bedrivs mer framgångsrikt hos annan huvudman. Efter att ha analyserat andra kommunala verksamheters möjligheter att bedriva ett framgångsrikt språkväns-, föreningsmatchningsarbete var förvaltningens förslag att en ideell organisation är det bästa alternativet. En ideell organisation som på olika sätt arbetar med liknande verksamhet bedöms ha bättre möjlighet att utveckla konceptet, nå större kvantitet och framförallt åstadkomma en långsiktig och permanentad verksamhet.

Sammanfattning

Språkvän i Eskilstuna startade 2006 som ett samarbete mellan kommunens integrationssekreterare, Rädda Barnen och Röda korset. Tanken med Språkvän är att den ska förmedla kontakter mellan oetablerade, språksvaga personer som känner ett behov av att utveckla sitt svenska språk och sin kännedom om det svenska samhället med etablerade personer som har en vilja att lära känna en person eller en familj från

ett annat land. Avsikten är att förmedlingen ska utmynna i en ömsesidig vänskapsrelation, inte i att den oetablerade, språksvaga personen ska få en hjälp, lots eller kontaktperson. Språkvän förmedlar en initial kontakt och ger visst institutionellt stöd under första året, därefter förutsätts vänskapsrelationen leva av egen kraft.

Denna uppföljning av Språkvän har en grund i den översyn som genomfördes under våren 2020 av Kommunledningskontoret Valfärd av verksamheten Språkvän samt Föreningsmatchning. Språkvän hade tidigare flyttats till Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen med motivet att det skulle finnas synergier till förvaltningens kärnverksamheter. Översynen som då genomfördes visade dock att de önskade synergier som man hade hoppats skulle infinna sig i och med flytten till Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsförvaltningen inte hade infunnit sig. Till grund för den nu utförda uppföljningen har förutom den tidigare översynen legat intern dokumentation samt intervjuer med intern och extern personal.

Nuläge

Finansiering

Den finansiering som Språkvän haft under åren har varit extern och då i huvudsak genom medel från Länsstyrelsen. Trots att verksamheten i dokumentationen beskrevs som ordinarie och utgör en betydande del av kommunens integrationsstrategi samt är föremål för politiska beslut, har den alltså genom åren burits upp av externa medel. Den externa finansieringen för Språkvän löpte dock ut 2020-06-30.

Extern aktör

Sedan finansieringen löpte ut har ingen verksamhet bedrivits i kommunens egen regi. Istället har Språkvän sedan 2021-01-01 drivits av studieförbundet ABF Sörmland där Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsförvaltningen initialt fanns med som stöd. Den tidigare översynen av Språkvän lyfte svårigheten att matcha de sökande med en språkvän vilket syntes i den statistik som fanns. Sedan starten på ABF har 40 personer ansökt om språkvän men endast 2 språkvänsmatchningar har gjorts under perioden vilket visar att svårigheten med att matcha de sökande med en språkvän består.

Språkcafé

Svårigheten med att matcha de sökande med en språkvän har medfört att ABF sett över andra sätt att stärka språkkunskaperna hos nyanlända. Utifrån detta har de sedan beslutat att öppna ett språkcafé 2021-01-10. Syftet med språkcafé är att man som nyanländ får möjlighet att öva på sina språkkunskaper genom att samtala på svenska över en kopp kaffe eller thé, för att samtidigt knyta nya kontakter och få nya vänner. Samtalen kan handla om saker som man som nyanländ kan stöta på i vardagen och språket som används anpassas efter deltagarnas språkkunskaper. ABF vill också utveckla sitt arbete och nå ut till föreningar och organisationer i Eskilstuna för att starta ett samarbete kring språkcafé och därmed kunna ha fler aktiviteter men med samma syfte som språkcafé.

Språkcafé har funnits många år runt om i Sveriges kommuner där de haft ett likvärdigt syfte, att stärka den nyanländas språkförmåga i svenska. Dessa språkcaféer drivs oftast av ideella organisationer som Svenska kyrkan och Röda korset och inte av kommunen. Däremot kan kommunerna hjälpa till genom sina egna verksamheter och forum att marknadsföra språkcaféerna för de nyanlända.

I dialogen med ABF framkom en önskan från deras sida om stöd från kommunen vid ansökan av medel från Länsstyrelsen. Där skulle Kultur- och fritidsförvaltningen som arbetar med föreningar och ideella organisationer samt fördelar medel till dessa kunna fungera som ett bra stöd vid denna ansökan.

Uppföljningens slutsatser

Då Språkvän idag varken bedrivs eller finansieras genom kommunens försorg finns det således ingen anledning att ansvaret för Språkvän ligger kvar hos Eskilstuna kommun.

Överför därför Språkvän till en ideell organisation som på olika sätt arbetar med liknande verksamhet då de bedöms ha bättre möjlighet att utveckla konceptet i samarbete med andra organisationer, nå större kvantitet och framför allt åstadkomma en långsiktig och permanentad verksamhet. Genom sina egna verksamheter och forum kan dock Eskilstuna kommun hjälpa till att marknadsföra Språkvän.

I samband med en överlämning av verksamheten är det viktigt att tidigare erfarenheter och kunskaper tillvaratas. Kommunen ska därför säkerställa ett planerat och genomtänkt överlämnande.

§ 99

Extraärende

- Förslag till ändringar i Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens reglemente

Beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden godkänner förslag till ändringar i nämndens reglemente samt överlämnar ärendet till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige fattade 2016 ett beslut (KSKF/2016:585) att ansvaret för flyktingguide/språkvän och föreningsmatchning skulle flyttas från kommunstyrelsen till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden. För Språkväns vidkommande motiverades beslutet med att man hoppades hitta synergier med andra verksamheter såsom SFI och olika arbetsmarknadsinsatser. Under våren 2020 har Kommunledningskontoret Valfärd gjort en översyn av verksamheten Språkvän samt Föreningsmatchning. Översynen visar att de önskade synergier inte har infunnit sig.

Förvaltningens bedömning är mot bakgrund av ovanstående att verksamheten fortsatt är viktigt men sannolikt bedrivs mer framgångsrikt hos annan huvudman. Efter att ha analyserat andra kommunala verksamheters möjligheter att bedriva ett framgångsrikt språkväns-, föreningsmatchningsarbete är förvaltningens förslag nu att en ideell organisation är det bästa alternativet. En ideell organisation som på olika sätt arbetar med liknande verksamhet bedöms ha bättre möjlighet att utveckla konceptet, nå större kvantitet och framförallt åstadkomma en långsiktig och permanentad verksamhet.

Förvaltningen föreslår därför att ansvaret för Språkvän/Föreningsmatchning tas bort ur nämndens reglemente samt att verksamheten överförs till en ideell organisation. Flyktingguide är det ursprungliga namnet på Språkvän och är ingen egen verksamhet. Mot bakgrund av det föreslår förvaltningen att även flyktingguide stryks i nämndens reglemente.

I samband med en eventuell överlämning av verksamheten är det viktigt att tidigare erfarenheter och kunskaper tillvaratas. Kommunen ska därför säkerställa ett planerat och genomtänkt överlämnande.

Sammanfattning

Om verksamheten

Språkvän i Eskilstuna startade 2006 som ett samarbete mellan kommunens integrationssekreterare, Rädda Barnen och Röda korset. Språkvän förmedlar kontakter

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

mellan oetablerade, språksvaga personer som känner ett behov av att utveckla sitt svenska språk och sin kännedom om det svenska samhället med etablerade personer som har en vilja att lära känna en person eller en familj från ett annat land. Avsikten är att förmedlingen ska utmytna i en ömsesidig vänskapsrelation, inte i att den oetablerade, språksvaga personen ska få en hjälp, lots eller kontaktperson. Språkvän förmedlar en initial kontakt och ger visst institutionellt stöd under första året, därefter förutsätts vänskapsrelationen leva av egen kraft.

Föreningsmatchningen är en avknoppning från Språkvän som syftar till att i samarbete med Arbetsförmedlingen vara en väg in i föreningslivet för nyanlända. Dels har detta skett genom att arbetsförmedlare i sin handläggning av sökande som tillhör etableringen frågar om fritidsintressen, dels genom att Föreningsmatchningen bland lokala föreningar aktivt sökt sysselsättningsmöjligheter för nyanlända inom ramen för Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsinsats Extratjänster. Det har också arrangerats föreningsmässor under några år, då lokala föreningar erbjudits möjlighet att presentera sig för elevgrupper från SFI och andra nyanlända, samt för en intresserad allmänhet.

Nuläge

Finansieringen för Föreningsmatchningen löpte ut 2020-05-05. Finansieringen för Språkvän löpte ut 2020-06-30. Sedan finansieringen löpte ut har ingen verksamhet bedrivits.

Verksamheten har haft ett kansli i Jobbcentrums lokaler på Kungsgatan 13. Bemanningen bestod av två deltidstjänster på 50 procent vardera. Den ena tjänsten har finansierats genom projektmedel och den andra fakturerats Samordningsförbundet RAR Sörmland.

Föreningsmatchningen startade 2015 genom en intern överenskommelse mellan Eskilstuna kommun och Arbetsförmedlingen. Verksamheten pågick under några år men när kontaktpersonen på Arbetsförmedlingen bytte tjänst och arbetsmarknadsinsatsen Extratjänster togs bort försvann incitamenten och Föreningsmatchningen har sedan dess försvunnit i sin ursprungliga form.

Omfattning

Av Språkväns interna rapporter för 2019 framgår att 90 icke-etablerade ansökte om språkvän och 22 etablerade anmälde sitt intresse för att vara språkvän. Det resulterade i 20 språkvänsmatchningar under året, det vill säga 20 språksvaga fann genom Språkvän Eskilstuna en etablerad person att lära känna. Hur många matchningar som ledde till en språkvänrelation finns inga uppgifter om.

Under de första fyra månaderna 2020 anmälde 9 icke-etablerade sitt intresse och två etablerade. Det gjordes två språkvänsmatchningar under perioden.

Avseende Föreningsmatchningen är rapporteringen något oklar.

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

Yrkanden

Jari Puustinen (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Förvaltningen har upprättat en tjänsteskrivelse daterad den 25 november 2020.

Föredragning digitalt via Teams av Magnus Minb Gustafsson, förvaltningschef.

**Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen,
akten**

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Arbetsmarknads- och
vuxenutbildningsnämnden

Missiv - Förslag till ändringar i Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens reglemente

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden godkänner förslag till ändringar i nämndens reglemente samt överlämnar ärendet till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige fattade 2016 ett beslut (KSKF/2016:585) att ansvaret för flyktingguide/språkvän och föreningsmatchning skulle flyttas från kommunstyrelsen till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden. För Språkväns vidkommande motiverades beslutet med att man hoppades hitta synergier med andra verksamheter såsom SFI och olika arbetsmarknadsinsatser. Under våren 2020 har Kommunledningskontoret Välfärd gjort en översyn av verksamheten Språkvän samt Föreningsmatchning. Översynen visar att de önskade synergier inte har infunnit sig.

Förvaltningens bedömning är mot bakgrund av ovanstående att verksamheten fortsatt är viktigt men sannolikt bedrivs mer framgångsrikt hos annan huvudman. Efter att ha analyserat andra kommunala verksamheters möjligheter att bedriva ett framgångsrikt språkväns-, föreningsmatchningsarbete är förvaltningens förslag nu att en ideell organisation är det bästa alternativet. En ideell organisation som på olika sätt arbetar med liknande verksamhet bedöms ha bättre möjlighet att utveckla konceptet, nå större kvantitet och framförallt åstadkomma en långsiktig och permanentad verksamhet.

Förvaltningen föreslår därför att ansvaret för Språkvän/Föreningsmatchning tas bort ur nämndens reglemente samt att verksamheten överförs till en ideell organisation. Flyktingguide är det ursprungliga namnet på Språkvän och är ingen egen verksamhet. Mot bakgrund av det föreslår förvaltningen att även flyktingguide stryks i nämndens reglemente.

I samband med en eventuell överlämning av verksamheten är det viktigt att tidigare erfarenheter och kunskaper tillvaratas. Kommunen ska därför säkerställa ett planerat och genomtänkt överlämnande.

Sammanfattning

Om verksamheten

Språkvän i Eskilstuna startade 2006 som ett samarbete mellan kommunens integrationssekreterare, Rädda Barnen och Röda korset. Språkvän förmedlar kontakter mellan oetablerade, språksvaga personer som känner ett behov av att utveckla sitt svenska språk och sin kännedom om det svenska samhället med etablerade personer som har en vilja att lära känna en person eller en familj från ett annat land. Avsikten är att förmedlingen ska utmynna i en ömsesidig vänskapsrelation, inte i att den oetablerade, språksvaga personen ska få en hjälp, lots eller kontaktperson. Språkvän förmedlar en initial kontakt och ger visst institutionellt stöd under första året, därefter förutsätts vänskapsrelationen leva av egen kraft.

Föreningsmatchningen är en avknoppning från Språkvän som syftar till att i samarbete med Arbetsförmedlingen vara en väg in i föreningslivet för nyanlända. Dels har detta skett genom att arbetsförmedlare i sin handläggning av sökande som tillhör etableringen frågar om fritidsintressen, dels genom att Föreningsmatchningen bland lokala föreningar aktivt sökt sysselsättningsmöjligheter för nyanlända inom ramen för Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsinsats Extratjänster. Det har också arrangerats föreningsmässor under några år, då lokala föreningar erbjudits möjlighet att presentera sig för elevgrupper från SFI och andra nyanlända, samt för en intresserad allmänhet.

Nuläge

Finansieringen för Föreningsmatchningen löpte ut 2020-05-05. Finansieringen för Språkvän löpte ut 2020-06-30. Sedan finansieringen löpte ut har ingen verksamhet bedrivits.

Verksamheten har haft ett kansli i Jobbcentrums lokaler på Kungsgatan 13. Bemanningen bestod av två deltidstjänster på 50 procent vardera. Den ena tjänsten har finansierats genom projektmedel och den andra fakturerats Samordningsförbundet RAR Sörmland.

Föreningsmatchningen startade 2015 genom en intern överenskommelse mellan Eskilstuna kommun och Arbetsförmedlingen. Verksamheten pågick under några år men när kontaktpersonen på Arbetsförmedlingen bytte tjänst och arbetsmarknadsinsatsen Extratjänster togs bort försvann incitamenten och Föreningsmatchningen har sedan dess försvunnit i sin ursprungliga form.

Omfattning

Av Språkväns interna rapporter för 2019 framgår att 90 icke-etablerade ansökte om språkvän och 22 etablerade anmälde sitt intresse för att vara språkvän. Det resulterade i 20 språkvänsmatchningar under året, det vill säga 20 språksvaga fann genom Språkvän Eskilstuna en etablerad person att lära känna. Hur många matchningar som ledde till en språkvänsrelation finns inga uppgifter om.

Under de första fyra månaderna 2020 anmälde 9 icke-etablerade sitt intresse och två etablerade. Det gjordes två språkvänsmatchningar under perioden.

Avseende Föreningsmatchningen är rapporteringen något oklar.

ARBETSMARKNADS- OCH VUXENUTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Magnus Minh Gustafsson
Förvaltningschef

Bilaga: Översyn Språkvän/Föreningsmatchning 2020

**Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen**

Översyn av verksamheterna Språkvän och Föreningsmatchningen i Eskilstuna

Språkvän förmedlar kontakter mellan oetablerade, språksvaga personer som känner ett behov av att utveckla sitt svenska språk och sin kännedom om det svenska samhället med etablerade personer som har en vilja att lära känna en person eller en familj från ett annat land. Avsikten är att förmedlingen ska utmynna i en ömsesidig vänskapsrelation, inte i att den oetablerade, språksvaga personen ska få en hjälp, lots eller kontaktperson. Språkvän förmedlar en initial kontakt och ger visst institutionellt stöd under första året, därefter förutsätts vänskapsrelationen leva av egen kraft.

Föreningsmatchningen är en avknoppning från Språkvän som syftar till att i samarbete med Arbetsförmedlingen vara en väg in i föreningslivet för nyanlända. Dels har detta skett genom att arbetsförmedlare i sin handläggning av sökande som tillhör etableringen frågar om fritidsintressen, dels genom att Föreningsmatchningen bland lokala föreningar aktivt sökt sysselsättningsmöjligheter för nyanlända inom ramen för Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsinsats Extratjänster. Det har också arrangerats föreningsmässor under några år, då lokala föreningar erbjudits möjlighet att presentera sig för elevgrupper från SFI och andra nyanlända, samt för en intresserad allmänhet.

Denna översyn syftar till att utgöra ett underlag för bedömning av förändringar i verksamheternas organisatoriska placering och framtid i Eskilstuna kommun. Till grund för översynen har legat intern dokumentation, externa utvärderingar, intervjuer med personal och undertecknads förförståelse som projektkoordinator 2018 för det nationella projektet Språkvän som drevs av Eskilstuna kommun 2014-2018.

Bakgrund

Språkvän i Eskilstuna startade 2006 som ett samarbete mellan kommunens integrationssekreterare, Rädda Barnen och Röda korset. Upprinnelsen var ett studiebesök som personal från kommunen gjorde på en volontärbyrå i Stockholm som arbetade med att ge asylsökande en lokal kontaktperson (Aytar, 2016). Verksamheten förde en blygsam tillvaro fram till 2012 då organisatoriska förändringar och externa medel från Länsstyrelsen möjliggjorde resurser till utveckling och marknadsföring (Evenseth & Askari, 2015). Det resulterade i en markant ökning av intresset för verksamheten och man lockade till sig såväl oetablerade som etablerade. I Eskilstuna kommuns (2014) *Strategi för ett interkulturellt Eskilstuna 2014-2018* omnämns Språkvän

som en av handlingsvägarna till en interkulturell kommun. Språkvän i Eskilstuna certifierades 2018 av Unesco LUCS som kunskapspilot, baserat på en utvärdering av Mälardalens högskola (Unesco LUCS, n.d.).

År 2013 initierades en regional samverkan, under Eskilstunaprojektets ledning med stöd av Länsstyrelsen, för att stimulera etablering av Språkvän i Sörmlands övriga kommuner. I augusti 2014 beviljade Länsstyrelserna dessutom Eskilstuna kommun medel för ett nationellt projekt med syfte att stimulera start och drift av Språkvän i kommuner över hela landet. Också det nationella projektet drevs av Eskilstunaprojektets ledning (Aytar, 2016). Både den regionala samverkan och det nationella projektet är sedan några år avslutade.

Föreningsmatchningen startade 2015 genom en intern överenskommelse mellan Eskilstuna kommun och Arbetsförmedlingen (Eskilstuna kommun, 2015, 16 juni). Verksamheten pågick under några år men när kontaktpersonen på Arbetsförmedlingen bytte tjänst och arbetsmarknadsinsatsen Extratjänster togs bort försvann incitamenten och Föreningsmatchningen har sedan dess försvunnit i sin ursprungliga form.

Organisatorisk bakgrund

Språkvän i Eskilstuna startade 2006 inom ramen för den så kallade MER-gruppen (Migration och etniska relationer) som var situerad i dåvarande Arbetsmarknads- och familjeförvaltningen. När ansvaret för flyktingar flyttades till Arbetsförmedlingen 2010 lades avdelningen ned och personalen spreds i den kommunala organisationen. Verksamheten med Språkvän följde med en av initiativtagarna varhelst denne flyttade. När integrationsarbetet samlades under kommunledningskontoret 2013 genom två integrationssekreterare, varav initiativtagaren var en, flyttade Språkvän med till stadshuset (Aytar, 2016). Där pågick arbetet med Språkvän fram till 2016 då kommunfullmäktige beslutade att de operativa delarna av flyktingmottagande- och integrationsarbetet skulle flyttas till Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen (Eskilstuna kommun, 2016). För Språkväns vidkommande motiverades beslutet med att man hoppades hitta synergier med andra verksamheter såsom SFI och olika arbetsmarknadsinsatser. Initiativtagaren, nu integrationssamordnare, flyttade samtidigt till Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen.

Föreningsmatchningen har varit knuten till Språkvän och integrationssamordnaren.

Finansiering

Så länge Språkvän haft finansiering har den varit extern, i huvudsak genom medel från Länsstyrelsen. Trots att verksamheten i dokumentationen beskrivs som ordinarie, utgör en betydande del av kommunens integrationsstrategi och är föremål för politiska beslut, har den genom åren burits upp av externa medel. En omständighet som gäller än idag.

Omfattning

Det är omöjligt att göra sig en bild av hur stor verksamheten varit historiskt. Hur många personer har matchats, hur många matchningar har lett till den tänkta vänskapsrelationen och hur många upprätthåller vänskapen efter det första året under

vilket Språkvän erbjuder institutionellt stöd? Alla externa utvärderingar (se t. ex. Aytar, 2016; Evenseth & Askari, 2015) och all intern dokumentation (se Flyktingguide, intern samarbetsyta, Internportalen) lutar sig mot uppgifter från den ansvarige integrationssamordnaren. Dessa uppgifter är i många fall motstridiga. Utvärderingar med kvantitativ ansats saknas helt. I Språkväns egen dokumentation på kommunens intranät saknas helt systematisk uppföljning av verksamheten. I bästa fall finns sporadisk information. Personalen på Språkvän har med någon regelbundenhet rapporterat in matchnings- och aktivitetsfrekvenser till integrationssamordnaren men någon löpande sammanställning har inte förekommit.

Ovanstående förhållanden gäller även Föreningsmatchningen.

Drift

Sedan starten 2006 har Språkväns drift varit helt knuten till initiativtagaren, senast integrationssamordnare på Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen. Språkvän hade under några år ett kansli i Komvux lokaler på Nygatan och har de senaste åren haft en expedition på Jobbcentrum, Kungsgatan. Bemanningen har sedan 2014 varierat från en till en och en halv heltidstjänst.

För den regionala samordningen tillsattes 1 januari 2014 en tjänst, liksom senare under året en koordinator för det nationella projekt (Aytar, 2016). Båda tjänsterna är sedan några år avslutade.

Varumärket Språkvän

Språkvän är ett väl inarbetat varumärke, om än ej registrerat. Såväl det regionala som det nationella projektet har medfört att Språkvän av andra kommuner har kommit att förknippas med Eskilstuna, särskilt av människor som arbetar med eller är intresserade av integrationsfrågor. En revidering av Språkväns grafiska profil gjordes 2018. Boken *Språkvän: En vän för livet* (Karl bom Häll, 2018) producerades av Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen 2018.

Teoretisk grund

Det finns ett brett och välbelagt forskningsstöd för att den metod Språkvän använder är den mest effektiva för att hämma och minska fördomar mellan grupper (Pettigrew & Tropp, 2011).

Nuläge

Språkvän Eskilstuna drivs för närvarande av Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen. Verksamheten har ett kansli i Jobbcentrums lokaler på Kungsgatan 13. Bemanningen består av två deltidstjänster på 50 procent vardera. Den ena tjänsten finansieras genom projektmedel och den andra faktureras Samordningsförbundet RAR Sörmland.

Finansieringen för Föreningsmatchningen löpte ut 2020-05-05. Finansieringen för Språkvän löper ut 2020-06-30.

Omfattning

Av Språkväns interna rapporter för 2019 (Eskilstuna kommun, 2019) framgår att 90 icke-etablerade ansökte om språkvän och 22 etablerade anmälde sitt intresse för att

vara språkvän. Det resulterade i 20 språkvänsmatchningar under året, det vill säga 20 språksvaga fann genom Språkvän Eskilstuna en etablerad person att lära känna. Hur många matchningar som ledde till en språkvänsrelation finns inga uppgifter om.

Under de första fyra månaderna 2020 anmälde 9 icke-etablerade sitt intresse och två etablerade. Det gjordes två språkvänsmatchningar under perioden (Eskilstuna kommun, 2020).

Avseende Föreningsmatchningen är rapporteringen något oklar. Man har redovisat matchningar men det framgår inte vad dessa matchningar gäller. Är det människor som hänvisats till en lokal förening efter anmält intresse? Har matchningen resulterat i att en person gått med i och blivit aktiv i en förening?

Verksamheten har mer och mer riktats in på att arrangera olika fritidsaktiviteter, så som museibesök, simträning, språkcaféer, etc. Antalet deltagare på dessa aktiviteter redovisas som antal ansökningar. Det kan vara ett språkligt fel – man har förväxlat ”deltagit” med ”ansökning”. Är det inte ett språkligt fel är det sannolikt att flera av ansökningarna avser samma person eftersom det är rimligt att anta att en person kan delta i flera aktiviteter under en månad.

Anledningen till att Språkvän och Föreningsmatchningen i ökande utsträckning övergått till att arrangera aktiviteter har varit en ambition att erbjuda icke-etablerade olika aktiviteter under tiden man väntar på att få en språkvän. Det har också inneburit att gränsen mellan Språkvän och Föreningsmatchningen blivit otydlig, vilket också märks i den ekonomiska redovisningen.

Ökningen av arrangerade aktiviteter förefaller inte ha lett till en ökning av antalet matchade språkvänspår.

Ändrade förutsättningar

Språkvän och Föreningsmatchningen har hela tiden drivits som egna, isolerade verksamheter av integrationssamordnaren på Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen. Det är ett faktum att en av förutsättningarna för att driva en verksamhet som Språkvän är att det finns en eldsjäl, någon som brinner för verksamheten och har personlig motivation att utveckla den. Erfarenheten från liknande verksamheter runt om i landet är att språkvänsprojekt som saknar denna eldsjäl inte blir långlivade.

Å andra sidan tenderar denna typ av personbundenhet också att leda till att verksamheten står och faller med eldsjälen. För Språkvän Eskilstuna har personbundenheten också lett till brist på transparens, frånvaro av systematisk uppföljning och krav på redovisning. En helt och hållet extern finansiering har förstärkt denna tendens. Det är också tydligt att verksamhet och medarbetare detaljstyrts av integrationssamordnaren genom åren.

Efter integrationssamordnarens hastiga bortgång under våren 2020 står verksamheten utan överlämning, styrning eller riktning. Den dokumentation som finns är sporadisk och ostrukturerad. Medarbetarna har inga egentliga insikter om verksamheten bortom den dagliga driften. Med det följer oro över vad som ska hända med verksamheten och det egna arbetet (intervju, 5 maj 2020). Då verksamheten drivits isolerad från övrig kommunal verksamhet saknar medarbetarna både kollegial trygghet och förtrolighet med den kommunala organisationen.

Motivet att flytta *Språkvän* till Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen var från början att det skulle finnas synergier till förvaltningens kärnverksamheter. Dessa synergier har inte infunnit sig. I stället har Språkvän drivits som en isolerad verksamhet

utan beröringspunkter med övrig verksamhet annat än den geografiska placeringen av kansliet i förvaltningens lokaler. I relation till förvaltningens kärnverksamheter är Språkvän Eskilstuna synnerligen disparat och det saknas förutsättningar för verksamheten att utvecklas vidare.

Kommentarer och rekommendationer

På grundval av ovanstående föreslås följande alternativ avseende Språkvän Eskilstuna och Föreningsmatchningen:

- Språkvän Eskilstuna och Föreningsmatchningen flyttas till Kultur- och fritidsförvaltningen*

Om kommunen ska fortsätta driva Språkvän Eskilstuna bör verksamheten övergå till Kultur- och fritidsförvaltningen eftersom de direkta kopplingar som finns till dess verksamhet vida överträffar de synergier som inte infunnit sig när placeringen har varit Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen. Språkväns verksamhet skulle snarast gynnas av att ligga under Kultur- och fritidsförvaltningen, särskilt som Språkvän nu mer och mer riktas in på aktiviteter. Kultur- och fritidsförvaltningen har dessutom många fler kanaler för lokal marknadsföring och kontaktytor för träffar och aktiviteter. På Kultur- och fritidsförvaltningen skulle också Språkvän operativt kunna vara en del av ordinarie verksamhet istället för att vara en isolerad verksamhet utan koppling till andra verksamheter på Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen. Föreningsmatchningen är idag enbart en möjlighet för individer att få kontakt med föreningslivet. Liksom för Språkvän är kopplingarna till Kultur- och fritidsförvaltningen uppenbara och det är rimligt att anta att verksamheten skulle ha större möjligheter och bättre drift i den förvaltningen.
- Överför Språkvän Eskilstuna till en ideell organisation*

Språkvänsverksamheter bedrivs i flera kommuner av Röda Korset och Svenska Kyrkan. I många fall finns där ett större personligt engagemang och en större flexibilitet än i kommunerna. Det är mycket möjligt att det skulle vara till fördel för Språkvän Eskilstuna att drivas av en ideell organisation snarare än Eskilstuna kommun.
- Avveckla Språkvän Eskilstuna och Föreningsmatchningen*

Föreliggande översyn tydliggör att Språkvän Eskilstuna förvisso är ett positivt varumärke för kommunen men det är också ett faktum att verksamhetens drift, omfattning och betydelse för integrationen inte alls är i paritet med varumärket. Det finns ingen legitimitet i att personal, lokaler och resurser avsätts för en verksamhet som i dagsläget sammanför 1,67 språkvänspår i månaden. Verksamhetens utveckling mot fler aktivitetsarrangemang har inte ökat antalet språkvänner, i stället har intresset stadigt minskat. Språkväns syfte är att sammanföra icke-etablerade, nyanlända, med etablerade för att stimulera språkutveckling och kunskap om samhället genom personlig, frivillig vänskap. Om så inte sker bör verksamheten läggas ned. Arrangemang av allmänna kultur- och fritidsaktiviteter görs i överflöd av andra kommunala aktörer, likväl som

studieförbund, ideella föreningar och organisationer. Och Språkvän är långt ifrån någon betydelsefull kanal till aktiviteter för nyanlända.

Föreningsmatchningen syftar till att sammanföra nyanlända med det lokala föreningslivet. Men de flesta ideella organisationer, särskilt de anslutna till riksförbund, har uttalade integrationspolicies och information till och rekrytering av nyanlända som en del av verksamheten. Det är inte så att Föreningsmatchningen utgör någon unik kanal in i föreningslivet. Föreningarna bedriver själva informationsverksamhet och Föreningsmatchningen är bara en av många kontaktytor. Men liksom för Språkvän Eskilstuna är det orimligt att personal, lokaler och resurser avsätts för en verksamhet som är så obetydlig i omfattning.

Om verksamheten även fortsättningsvis drivs i kommunal regi är det rimligt att verksamheten implementeras i ordinarie verksamhet och att finansiering sker med rammedel. Språkvän Eskilstuna har finansierats med externa projektmedel i nästan ett decennium men varit föremål för politiska beslut som om det vore en del av ordinarie verksamhet. Projekt ska drivas under en begränsad period för att sedan utvärderas och eventuellt implementeras i ordinarie verksamhet. Den minst sagt märkliga situation som råder avseende Språkvän Eskilstuna behöver omprövas vid fortsatt kommunal drift.

Referenser

- Aytar, O. (2016). *Interkulturella möten för integration i praktiken: Utvärdering av verksamheten Flyktingguide/Språkvän i Eskilstuna kommun och kommunens regionala/nationella samordningsroll* (Utvärderingsrapport). Eskilstuna: Mälardalens högskola.
- Eskilstuna kommun. (2014). *Strategi för ett interkulturellt Eskilstuna*. (KSKF/2014:11)
- Eskilstuna kommun. (2015, 16 juni). *Intern överenskommelse: Föreningsmatchning i samarbete med Eskilstuna kommun, Arbetsförmedlingen och idéburna sektorn under perioden 1 augusti 2015-30 maj 2016 med efterföljande resultatanalys*. Hämtad från:
<https://samarbete.eskilstuna.se/sites/Flyktingguide/Delade%20dokument/Flyktingguide%20Gemensam/F%C3%B6reningsmatchning/Avtal/Underskrivet%20avtal%20Kommun%20Af.pdf>
- Eskilstuna kommun. (2016). *Ansvar för kommunens flyktingmottagande: Förslag till beslut*. (KSKF/2016:585)
- Eskilstuna kommun. (2019). *Statistik januari-december 2019* (Interna dokument). Eskilstuna: Eskilstuna kommun.
- Eskilstuna kommun. (2020). *Rapport januari, februari, mars, april 2020* (Internt dokument). Eskilstuna: Eskilstuna kommun.
- Evenseth, J. & Askari, A. (2015). *Social integration i praktiken: En utvärdering av projektet Flyktingguide/språkvän i Eskilstuna kommun* (Projektarbete). Södertörn: Södertörns högskola.
- Karlbom Häll, I. (2018). *Språkvän: En vän för livet*. Eskilstuna: Eskilstuna kommun.
- Pettigrew, T. F. & Tropp, L. R. (2011). *When groups meet: The dynamics of intergroup contact*. New York: Taylor & Francis.
- Unesco LUCS. (n.d.). *Flyktingguide/Språkvän i Eskilstuna*. Hämtad från:
<https://lucs.se/project/flyktingguide-i-eskilstuna/>